

Quản lí can thiệp sớm và giáo dục trẻ khuyết tật trong trường mầm non hòa nhập

Trần Thị Hoàng Yến*¹, Nguyễn Thị Thu²

* Tác giả liên hệ

¹ Email: yen.gdth@gmail.com

Trường Đại học Vinh

182 Lê Duẩn, thành phố Vinh,
tỉnh Nghệ An, Việt Nam

² Email: hoaitrucpntn@gmail.com

Trung tâm Hỗ trợ phát triển

giáo dục hòa nhập Biển Dương

74 Trần Quốc Toản, thành phố Vinh,
tỉnh Nghệ An, Việt Nam

TÓM TẮT: Bài viết đã đề cập đến những vấn đề chung về quản lí can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật bậc học Mầm non. Tác giả bài viết đề xuất 6 biện pháp quản lí chất lượng can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật trí tuệ trong trường mầm non, bao gồm: 1) Nâng cao nhận thức, 2) Xây dựng mục tiêu và lập kế hoạch, 3) Tổ chức chỉ đạo thực hiện, 4) Đổi mới kiểm tra đánh giá, 5) Đào tạo nhân lực, 6) Xây dựng môi trường giáo dục phù hợp cho trẻ khuyết tật trí tuệ.

TỪ KHÓA: Quản lí, can thiệp sớm, trẻ khuyết tật trí tuệ, mầm non.

→ Nhận bài 15/11/2023 → Nhận bài đã chỉnh sửa 27/11/2023 → Duyệt đăng 08/12/2023.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12320420>

1. Đặt vấn đề

Theo Điều tra Quốc gia về Người khuyết tật năm 2016, có 2,79 % trẻ em có ít nhất một khuyết tật, tương đương với khoảng 700.000 trẻ em từ 02 đến 17 tuổi và khoảng 5,6 triệu người khuyết tật từ 18 tuổi trở lên. Trong đó, trẻ khuyết tật từ 2 - 4 tuổi chiếm 2,74%; và trẻ khuyết tật từ 05 - 17 tuổi chiếm 2,81% tổng số trẻ em trong độ tuổi. Tỷ lệ trẻ khuyết tật theo chức năng cụ thể như sau: 0,84% trẻ thuộc nhóm khuyết tật nghe - nói; 0,15% trẻ thuộc nhóm khuyết tật nhìn; 0,56% trẻ thuộc nhóm khuyết tật vận động; 0,74% trẻ thuộc nhóm khuyết tật nhận thức và 0,78% trẻ thuộc nhóm khuyết tật khác; trẻ khuyết tật tâm thần kinh là loại khuyết tật phổ biến nhất ở trẻ em chiếm 2,21% tổng số trẻ em cùng độ tuổi.

Giáo dục hòa nhập đã được triển khai thực hiện trên toàn quốc từ nhiều năm nay. Vì vậy, hầu hết các trường mầm non đều đã tiếp nhận trẻ khuyết tật vào học hòa nhập. Thực tiễn cho thấy, công tác can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trong các trường mầm non cho trẻ đã đạt được những thành tích rất đáng khích lệ. Tuy nhiên, trong công tác quản lí và vận hành triển khai, nhà trường vẫn còn gặp rất nhiều khó khăn trong công tác chỉ đạo, vận hành can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật. Vì vậy, đề xuất được các giải pháp phù hợp sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục nói chung, can thiệp sớm và giáo dục trẻ khuyết tật nói riêng; đồng thời góp phần thực hiện quyền được bình đẳng trong giáo dục của trẻ khuyết tật.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề về quản lí giáo dục hòa nhập ở bậc học mầm non

2.1.1. Một số khái niệm cơ bản

- *Người khuyết tật:* Là người bị khiếm khuyết một

hoặc nhiều bộ phận cơ thể hoặc bị suy giảm chức năng được biểu hiện dưới dạng tật khiến cho lao động, sinh hoạt, học tập gặp khó khăn [1].

- *Trẻ khuyết tật tuổi mầm non:* Là trẻ khuyết tật trong độ tuổi từ 0 tháng đến 6 tuổi, là độ tuổi theo học tại trường mầm non.

- *Giáo dục hòa nhập:* Là phương thức giáo dục trong đó trẻ khuyết tật cùng học với trẻ em bình thường, trong trường ngay tại nơi trẻ sinh sống. Giáo dục hòa nhập có những đặc trưng cơ bản sau: 1) Giáo dục cho mọi đối tượng trẻ em, không phân biệt giới tính, dân tộc, tôn giáo, điều kiện kinh tế, thành phần xã hội; 2) Trẻ đi học ở cơ sở giáo dục tại nơi trẻ đang sinh sống; 3) Không đánh đồng mọi trẻ, mỗi trẻ là khác nhau; 4) Điều chỉnh phù hợp với khả năng và nhu cầu của trẻ về mục tiêu, nội dung, phương pháp, đánh giá kết quả giáo dục.

- *Quản lí giáo dục hòa nhập:* Là sự tác động có kế hoạch, có tổ chức, có định hướng của chủ thể quản lí đến đối tượng quản lí dựa theo những yêu cầu có tính chất khách quan về lí luận và thực tiễn giáo dục hòa nhập nhằm đạt được các mục tiêu quản lí đã đề ra.

2.1.2. Nội dung cơ bản của quản lí can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trong trường mầm non hòa nhập

Hiệu trưởng, là người đại diện cho nhà trường, chịu trách nhiệm trước ngành Giáo dục và Nhà nước về toàn bộ hoạt động trong trường; là người nắm được các thông tin quản lí, có quyết định kịp thời về công tác quản lí nhà trường. Hiệu trưởng là nhà sư phạm mẫu mực, là người nghiên cứu khoa học, là nhà hoạt động xã hội, là người tổ chức hoạt động thực tiễn.

Quản lí hoạt động của phòng can thiệp sớm, là hệ thống các tác động có mục đích tới cán bộ quản lí, giáo

viên, nhân viên và trẻ khuyết tật nhằm tổ chức quá trình can thiệp, hỗ trợ trực tiếp trẻ khuyết tật đạt được mục tiêu và kế hoạch của nhà trường đề ra.

a. Quản lý mục tiêu hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập

Quản lý kế hoạch, mục tiêu là nội dung quan trọng hàng đầu trong các nội dung quản lý. Nó đảm bảo cho hoạt động quản lý đi đúng hướng và có hiệu quả. Theo đó, quản lý mục tiêu hoạt động của can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập giúp cho công tác quản lý giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật đúng hướng, góp phần thực hiện mục tiêu chung của trường mầm non hòa nhập. Quản lý mục tiêu của hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập là làm cho quá trình giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật vận hành một cách đồng bộ, hiệu quả để nâng cao chất lượng giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật (nói riêng) và nâng cao chất lượng giáo dục mầm non (nói chung). Quá trình này bao gồm:

- *Về nhận thức*: Giúp các lực lượng giáo dục có được nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của công tác giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật nhằm thực hiện quyền của trẻ khuyết tật.

- *Về thái độ, tình cảm*: Giúp mọi người có thái độ đúng đắn và điều chỉnh hành vi của bản thân, biết thể hiện thái độ thân thiện, không phân biệt, đối xử hoặc kì thị trẻ khuyết tật.

- *Về hành vi*: Hướng mọi người tích cực tham gia vào các hoạt động chăm sóc, hỗ trợ trẻ khuyết tật.

Quản lý mục tiêu về can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập bao gồm: 1/ Quản lý mục chung về can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trong trường mầm non; 2/ Quản lý mục tiêu hoạt động cụ thể của phòng hỗ trợ giáo dục đặc biệt; 3/ Quản lý mục tiêu can thiệp trực tiếp cho trẻ khuyết tật trí tuệ như một hoạt động giáo dục chung của nhà trường; 4/ Quản lý mục tiêu giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật trí tuệ trong tất cả các hoạt động giáo dục khác.

b. Quản lý chương trình, nội dung can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập

Quản lý chương trình, nội dung can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập là xác định, xây dựng, quản lý các loại kế hoạch, chương trình can thiệp, hỗ trợ trực tiếp cho trẻ khuyết tật và phân tích mối quan hệ giữa hệ thống các hoạt động can thiệp, hỗ trợ trực tiếp trẻ khuyết tật với các hoạt động giáo dục chung của trường mầm non, từ đó xác định hệ thống các nhiệm vụ cần thực hiện trong các hoạt động giáo dục ở nhà trường.

Yêu cầu của việc quản lý nội dung, chương trình can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập là nhà quản lý cần lựa chọn các hình thức tổ chức, can thiệp đảm bảo tính mục đích, tính khoa học, tính thực tiễn và tính phù hợp đặc thù với từng đối tượng trẻ. Các nội dung can thiệp, kĩ

năng đặc thù phải được lựa chọn phải phù hợp với tâm sinh lí lứa tuổi, đặc điểm phát triển của cá nhân từng trẻ khuyết tật. Quản lý nội dung, chương trình can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập bao gồm:

- Quản lý nội dung, chương trình can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập, chương trình hỗ trợ kĩ năng đặc thù cho từng trẻ khuyết tật.

- Quản lý nội dung tư vấn chuyên môn cho giáo viên, phụ huynh và những người quan tâm.

- Quản lý hoạt động tư vấn và đánh giá trẻ khuyết tật.

- Quản lý mối quan hệ với các lực lượng xã hội và gia đình trẻ khuyết tật trong giáo dục trẻ khuyết tật.

Để thực hiện tốt việc quản lý nội dung, chương trình can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập, các cán bộ quản lý cần nắm vững nội dung, chương trình can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật; phổ biến, tổ chức cho giáo viên, nhân viên và các đối tượng liên quan tham gia nghiên cứu, trao đổi nội dung, chương trình can thiệp, hỗ trợ trẻ khuyết tật; tổ chức hướng dẫn và chỉ đạo việc xây dựng các loại kế hoạch cho từng nội dung, hoạt động cụ thể; chỉ đạo việc thực hiện nội dung, chương trình, kiểm tra đánh giá việc thực hiện nội dung, chương trình can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập.

c. Quản lý hình thức tổ chức can thiệp hỗ trợ trực tiếp trẻ và các hoạt động tư vấn khác

Quản lý hình thức tổ chức can thiệp và hoạt động tư vấn là phân tích bản chất của các hình thức tổ chức trong mối quan hệ với mục tiêu, nội dung của giáo dục hòa nhập và hoạt động của phòng can thiệp sớm, từ đó xác định những hình thức tổ chức can thiệp hiệu quả nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục bao gồm: Quản lý các hoạt động đánh khả năng và nhu cầu của trẻ khuyết tật; Quản lý việc xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục cá nhân cho trẻ khuyết tật; Quản lý việc tổ chức các hoạt động hỗ trợ cá nhân cho trẻ khuyết tật; Quản lý các hoạt động hỗ trợ trong các giờ chính khóa trong lớp hòa nhập.

Để thực hiện tốt nội dung này, trước hết, nhà quản lý cần quán triệt cho nhà giáo dục nghiên cứu và áp dụng các hình thức tổ chức can thiệp hết sức linh hoạt; lựa chọn thời gian, thời điểm phù hợp để thực hiện các hoạt động đánh giá, xây dựng kế hoạch giáo dục cá nhân và các tiết học cá nhân của trẻ. Nhà quản lý cần khuyến khích các lực lượng xã hội cùng tham gia công tác giáo dục cũng như hỗ trợ vật chất và tinh thần cho thầy và trò. Ngoài ra, cần cung cấp cho giáo viên, nhân viên và cha mẹ học sinh các tài liệu, sách hướng dẫn về giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật để họ thực hiện tốt nhiệm vụ của mình.

d. Quản lý kiểm tra, đánh giá và giám sát hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập

Bất kì hoạt động can thiệp và giáo dục nào khi tổ chức

hoạt động thì hiệu trưởng phải tổ chức kiểm tra để đánh giá chất lượng, kết quả can thiệp và giáo dục, từ đó rút kinh nghiệm và điều chỉnh tổ chức hoạt động nhằm đạt được chất lượng, hiệu quả cao hơn.

Việc đánh giá hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật sẽ góp phần đánh giá chất lượng giáo dục của nhà trường. Đối với giáo viên, kết quả đánh giá phản ánh sự phát triển chuyên môn nhằm đáp ứng nhu cầu học tập ngày càng đa dạng của trẻ em, giúp họ tự rèn luyện năng lực, kỹ năng nghiệp vụ về giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Đối với cấp quản lý, việc đánh giá sự tiến bộ của trẻ khuyết tật nhằm đưa ra những quyết định mới trong việc điều chỉnh mục tiêu giáo dục nhằm phát huy tối đa những năng lực còn dưới dạng tiềm ẩn, đồng thời hạn chế những khuyết tật thứ phát và những ảnh hưởng tiêu cực do khuyết tật đem lại.

Để thực hiện công tác kiểm tra, đánh giá, giám sát hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập, người lãnh đạo cần xây dựng kế hoạch cụ thể từ đầu năm theo từng giai đoạn và chương trình cụ thể. Đồng thời, xây dựng tiêu chí đánh giá cụ thể cho các nội dung kiểm tra.

Tổ chức kiểm tra, đánh giá, một cách chặt chẽ và khách quan để đảm bảo mục tiêu đánh giá và đánh giá được một cách chính xác nhất. Từ đó, có sự điều chỉnh trong hoạt động để đạt được mục tiêu của chương trình đã đề ra. Kiểm tra, đánh giá là một quy trình thống nhất, chính xác, cần công khai và dân chủ. Bên cạnh đó, kiểm tra, đánh giá phải đảm bảo các tiêu chí như: Đảm bảo tính toàn diện, đảm bảo độ tin cậy, đảm bảo tính khả thi, đảm bảo yêu cầu cá biệt hóa và đảm bảo hiệu quả cao.

Hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật rất đa dạng và phong phú, không có chuẩn chung cho từng kỹ năng và đặc biệt sự tiến bộ của trẻ có thể diễn ra hết sức chậm chạp, thậm chí ở một số trẻ không có sự thay đổi. Chính vì thế, để kiểm tra hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập cần căn cứ vào mục đích yêu cầu của mỗi hoạt động để xây dựng chuẩn đánh giá cho hoạt động đó, làm cơ sở cho việc kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm.

e. Quản lý nhiệm vụ phát triển chuyên môn

Việc nâng cao nhiệm vụ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm cho đội ngũ giáo viên luôn là nhiệm vụ hàng đầu của ngành Giáo dục và Đào tạo. Vì vậy, hiện nay hầu hết các trường mầm non và phổ thông đã đạt chuẩn về năng lực chuyên môn. Mặc dù vậy, quản lý các cấp từ địa phương đến cấp Bộ luôn luôn quan tâm và tổ chức tập huấn theo định kỳ nhằm giúp đội ngũ giáo viên cập nhật kiến thức, phương pháp giáo dục phù hợp với bối cảnh phát triển của ngành và yêu cầu của xã hội.

Đối với lĩnh vực can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập

trẻ khuyết tật, vấn đề phát triển chuyên môn hiện đang là nhiệm vụ cấp bách hàng đầu. Trong thực tế, hầu hết đội ngũ giáo viên chưa được đào tạo về lĩnh vực giáo dục trẻ khuyết tật. Chính vì vậy, việc tổ chức để phát triển chuyên môn cho đội ngũ giáo viên phải được ưu tiên thực hiện và có kế hoạch phù hợp trong điều kiện hiện nay nhằm đáp ứng nhu cầu trước mắt của người học. Để tránh lãng phí, nhà trường cần căn cứ vào nhu cầu trước mắt và xu hướng lâu dài để có kế hoạch phát triển nguồn nhân lực phù hợp.

f. Quản lý môi trường giáo dục trẻ khuyết tật phù hợp

Việc thực hiện can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật không chỉ có nhà trường và gia đình mà phải là sự kết hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Mỗi lực lượng giáo dục đều có thế mạnh riêng. Vì vậy, phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội để giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật là thực hiện xã hội hóa giáo dục, tạo môi trường để giáo dục hòa nhập phát triển.

Việc phối hợp các lực lượng trong và ngoài nhà trường để xây dựng môi trường giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật là một hoạt động mang ý nghĩa xã hội rõ nét. Nó nâng cao hiệu quả cho công tác can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật vì mỗi lực lượng giáo dục đều có một thế mạnh riêng, từ đó giúp tạo ra một môi trường toàn diện nhất cho học sinh trong công tác giáo dục hòa nhập.

Quản lý việc xây dựng môi trường giáo dục hòa nhập phù hợp cần chú ý đến yếu tố nhanh nhạy nắm bắt thông tin phong phú hằng ngày, coi đó là việc phải làm của toàn xã hội, các lực lượng giáo dục cần có ý thức và trách nhiệm trong việc góp phần trong công tác giáo dục trẻ khuyết tật. Để làm việc được này, ban giám hiệu nhà trường cần quản lý xây dựng một phương hướng chỉ đạo theo một kế hoạch cụ thể, thống nhất cả về nội dung và phương thức tổ chức, phối hợp một cách linh hoạt để phát huy tối đa tiềm năng của các lực lượng giáo dục xây dựng môi trường giáo dục trẻ khuyết tật hiệu quả nhất.

g. Quản lý các điều kiện về cơ sở vật chất

Quản lý cơ sở vật chất, thiết bị giáo dục, đồ dùng dạy học: Thống kê số lượng và chất lượng các công trình cơ sở vật chất, phân bổ sử dụng hiệu quả các điều kiện hiện có của nhà trường, hướng dẫn cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên và học sinh sử dụng hiệu quả phòng hỗ trợ và các không gian khác phù hợp; các thiết bị giáo dục và đồ dùng, các công trình của nhà trường.

Quản lý việc trang bị tài liệu về giáo dục hòa nhập: Sưu tầm và cung cấp cho các lực lượng giáo dục những tài liệu về giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật, khuyến khích các lực lượng giáo dục tham khảo các nguồn

thông tin để không ngừng nâng cao hiểu biết về giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật qua báo chí, truyền hình, thư viện, website...

Quản lý các nguồn lực cần thiết cho giáo dục hòa nhập: Huy động tối đa các nguồn lực, sự hợp tác của các cá nhân, tổ chức để đầu tư cho giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật; Huy động sự đóng góp từ cha mẹ học sinh về trí tuệ, công sức, tài chính, thời gian cho giáo dục hòa nhập; Huy động sự đóng góp từ các mạnh thường quân, các nhà hảo tâm, các cơ quan, tổ chức kinh tế, các tổ chức xã hội tại địa phương về trí tuệ, công sức, tài chính, thời gian cho giáo dục hòa nhập.

2.2. Một số giải pháp quản lý can thiệp sớm và giáo dục trẻ khuyết tật trí tuệ trong trường mầm non hòa nhập

2.2.1. Nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên về vai trò và vị trí của giáo dục hòa nhập trong trường mầm non

- Thông qua hoạt động tuyên truyền của nhà trường: Trên bảng tin, trong các bài viết, trong giờ sinh hoạt chung, các buổi họp phụ huynh, trò chơi... về vai trò của can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật nói chung, trẻ khuyết tật nói riêng.

- Tổ chức các buổi tư vấn trực tiếp cho những người quan tâm: Với sự tham gia của các chuyên gia về giáo dục đặc biệt và các nhà quản lý.

- Tổ chức các buổi tọa đàm, chuyên đề.

- Xây dựng cơ sở dữ liệu, thông tin, kiến thức về giáo dục đặc biệt, giáo dục mầm non để cán bộ, giáo viên, phụ huynh và những người quan tâm tìm hiểu.

- Tổ chức các cuộc thi tìm hiểu, nâng cao nhận thức lôi kéo toàn thể cán bộ, giáo viên, nhân viên dự.

2.2.2. Xây dựng mục tiêu và kế hoạch can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường

Xây dựng mục tiêu, kế hoạch là hoạt động quản lý có tính kế thừa và phát triển, chịu sự chi phối của quá trình cũ, và hoạt động hiện tại sẽ ảnh hưởng đến các kế hoạch trong lai. Vì vậy, cần phải đảm bảo thực hiện quy trình lập kế hoạch một cách nghiêm túc, đúng kỹ thuật, cụ thể như sau:

- Xác định rõ thực trạng hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập của nhà trường.

- Xác định được hệ thống cây mục tiêu, từ chung đến riêng, từ khái quát đến chi tiết cụ thể.

- Thực hiện những mục tiêu cụ thể để hướng đến thực hiện mục tiêu chung.

- Vạch ra con đường rõ ràng để đạt được những mục tiêu nhỏ cụ thể, từ mục tiêu nhỏ đến mục tiêu chung.

- Xác định thành phần tham gia giữa nhiệm vụ, cơ chế chịu trách nhiệm; xác định nguồn lực cần thiết để hoạt động có thể diễn ra trên cơ sở có thể đáp ứng; thời gian hoàn thành nhiệm vụ.

- Xác định rõ biện pháp kiểm tra, đánh giá và giám sát quá trình thực hiện kế hoạch, điều chỉnh, xử lý kết quả.

Hiệu trưởng, ban giám hiệu chỉ đạo thành lập tổ công tác lấy phòng can thiệp sớm là đơn vị đầu mối, các giáo viên tham gia tích cực thực hiện nội dung xây dựng mục tiêu, kế hoạch hoạt động. Dựa trên đề xuất của tổ chuyên môn để quyết định mục tiêu và kế hoạch giáo dục hòa nhập của trường. Hiệu trưởng, ban giám hiệu chỉ đạo những bộ phận liên quan cung cấp các điều kiện cần thiết. Ban giám hiệu giám sát, theo dõi, kiểm tra, đánh giá việc thực hiện.

2.2.3. Tổ chức, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ chuyên môn của nhà trường

Để nâng cao kết quả can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật trí tuệ cũng như khả năng hòa nhập xã hội, giáo viên và những người hỗ trợ cần phải có hàng loạt các tác động can thiệp, giáo dục lên bản thân trẻ như: Xây dựng cho trẻ môi trường giáo dục, môi trường giao tiếp, môi trường không gian hoạt động phù hợp với trẻ khuyết tật trí tuệ; rèn luyện các kỹ năng cơ bản như: giao tiếp, nhận thức, kỹ năng xã hội, kỹ năng từ phục vụ, phát triển thể lực... và sau đó là hướng dẫn trẻ thực hiện các nhiệm vụ, kỹ năng cụ thể của từng nội dung giáo dục.

2.2.4. Đổi mới kiểm tra, đánh giá kết quả công tác giáo dục hòa nhập

Nghiên cứu thực trạng cho thấy, công tác kiểm tra đánh giá chưa thực sự hiệu quả, khó đánh giá được toàn diện. Vì vậy, để cải thiện kết quả công tác kiểm tra đánh giá cần:

- Bám sát kế hoạch, nhiệm vụ đã đề ra. Mỗi chu trình quản lý thường vào đầu năm học. Vì vậy, hiệu trưởng phải chỉ đạo lên kế hoạch cho công tác kiểm tra, đánh giá và đặc biệt coi trọng kiểm tra, đánh giá hoạt động của giáo dục hòa nhập và can thiệp sớm, thống nhất với kế hoạch tổng thể.

- Hiệu trưởng cùng với phòng can thiệp sớm, các bộ phận, cá nhân có chức năng và khả năng, có kinh nghiệm về công tác kiểm tra, đánh giá, xây dựng các tiêu chuẩn, quy định, nguyên tắc cụ thể về các mặt hoạt động của phòng phù hợp với đặc điểm, tình hình cụ thể của nhà trường.

- Hiệu trưởng thành lập tổ công tác kiểm tra, đánh giá gồm những cá nhân có kỹ năng, có kinh nghiệm trong công tác này. Hiệu trưởng cũng quy định phương án kiểm tra, đánh giá: Kiểm tra, đánh giá thường xuyên, theo định kỳ, công tác tự kiểm tra, đánh giá.

- Tập huấn về công tác kiểm tra, đánh giá.

- Xây dựng và thực hiện cơ chế báo cáo kết quả đánh

giá, kiểm soát luồng thông tin để hiệu trưởng nắm được hiện trạng và kịp thời đưa ra các quyết định.

- Biện pháp theo dõi, kiểm tra, đánh giá tốt nhất chính là tự theo dõi, kiểm tra, đánh giá một cách thường xuyên. Trên quan điểm tất cả cán bộ, giáo viên, nhân viên hiểu biết rõ trách nhiệm của cá nhân mình và tự hoàn thành, tự kiểm tra kết quả. Đây là một quan điểm trọng tâm trong quản lý chất lượng tổng thể, lôi kéo được tất cả các thành viên trong tổ chức tham gia vào quá trình quản lý chất lượng. Công tác kiểm tra, đánh giá không chỉ gói gọn ở kiểm tra kết quả cuối cùng mà nó luôn luôn diễn ra, theo suốt cả quá trình, mỗi thành viên là một bộ phận kiểm soát chính công việc của họ.

2.2.5. Quản lý phát triển chuyên môn và nhân lực cho hoạt động can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập

Hiệu trưởng chỉ đạo thành lập tổ kiểm tra thực trạng sử dụng nhân sự thực hiện can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập; xây dựng vị trí việc làm tương ứng với vị trí giáo viên phụ trách can thiệp sớm, giáo viên lớp hòa nhập để làm tiêu chí đánh giá.

Phân công công việc cụ thể đúng với chuyên môn, năng lực của mỗi giáo viên.

Tổ chức, tạo điều kiện để các giáo viên thay phiên tham gia tập huấn, đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ của giáo viên. Xây dựng cơ chế phân công đi học hợp lý, đảm bảo đủ điều kiện duy trì hoạt động của trường và thời gian tham gia đào tạo.

Đề xuất với cấp quản lý của nhà trường kế hoạch sử dụng nhân sự tuyển mới, bổ sung nhân sự và yêu cầu đối với nhân sự tuyển dụng.

Chuẩn bị đầy đủ nguồn lực tài chính và các nguồn lực cần thiết khác.

2.2.6. Xây dựng môi trường giáo dục bình đẳng, không rào cản với trẻ khuyết tật

Tăng cường phổ biến các văn bản, chính sách trong nước và quốc tế quy định về quyền của trẻ khuyết tật; khẳng định nhiệm vụ can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật và tạo điều kiện tốt nhất cho trẻ khuyết tật học tập và phát triển là trách nhiệm của mỗi cán bộ giáo viên và của mọi người công dân Việt Nam. Điều này đã được thể chế hóa trong Luật pháp của Nhà nước và của ngành Giáo dục.

Tài liệu tham khảo

- [1] Quốc hội, (2010), *Luật về Người khuyết tật*, NXB Tư pháp, Hà Nội.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (29/01/2018), Thông tư số 03/2018/TT-BGDĐT *Quy định về giáo dục hòa nhập đối với người khuyết tật*.
- [3] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (28/12/2022), Thông tư số

Trong điều kiện Việt Nam còn nhiều khó khăn, chưa có nguồn kinh phí cung cấp riêng cho giáo dục đặc biệt, các cơ sở sản xuất thiết bị giáo dục cũng chưa có điều kiện để thiết kế và sản xuất riêng cho nhu cầu của các em. Vì vậy, nguồn cung cấp chủ đạo thiết bị này phụ thuộc vào sự hỗ trợ của cộng đồng, phụ thuộc vào sự năng động và sáng tạo của các nhà quản lý giáo dục. Để đáp ứng được nhu cầu thiết bị của học sinh, các nhà quản lý có thể:

- Khuyến khích và động viên giáo viên đang trực tiếp dạy trẻ khuyết tật trí tuệ tự thiết kế và tự làm những thiết bị đơn giản, điều chỉnh các thiết bị sẵn có phù hợp với đặc điểm tri giác nói riêng, đặc điểm nhận thức nói chung giúp trẻ tham gia các hoạt động học tập có hiệu quả.

- Khuyến khích, động viên và chỉ rõ trách nhiệm của gia đình trong công tác phối kết hợp với nhà trường, với giáo viên trong quá trình giáo dục trẻ. Hướng dẫn gia đình tự làm các thiết bị hỗ trợ trẻ trong sinh hoạt và học tập tại nhà và trong cộng đồng.

- Kết hợp chặt chẽ với các lực lượng trong cộng đồng nhằm huy động mọi nguồn tài trợ của các tổ chức, các đoàn thể giúp cho học sinh khuyết tật trên địa bàn được hưởng lợi một cách tối đa để các em có những điều kiện phát triển tốt nhất.

- Tăng cường hợp tác với các tổ chức quốc tế và các cá nhân để có thể nhận được các nguồn hỗ trợ cả về vật chất, tài liệu, và kinh nghiệm thực hiện, triển khai.

- Chỉ đạo về việc đảm bảo các điều kiện về cơ sở vật chất và đồ dùng phương tiện giáo dục và dạy học trẻ khuyết tật.

3. Kết luận

Mặc dù can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập đã được triển khai rộng rãi nhưng do các điều kiện khác nhau về nhân lực và các điều kiện về chất nên chất lượng can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập còn nhiều hạn chế. Để nâng các chất lượng can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập thì công tác quản lý can thiệp sớm và giáo dục hòa nhập đóng vai trò then chốt. Hiệu trưởng cùng với ban giám hiệu nhà trường chịu trách nhiệm chính trong việc lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra giám sát thực hiện. Đồng thời, vận dụng các giải pháp quản lý đồng bộ linh hoạt phù hợp với điều kiện hiện có của nhà trường.

20/2022/TT-BGDĐT *Quy định về tổ chức và hoạt động của trung tâm hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập*.

- [4] *Công ước quốc tế về Quyền của Người khuyết tật*, (2006).
- [5] Harold Koontz, (1993), *Những vấn đề cốt yếu của quản lý*, NXB Khoa học Kỹ thuật, Hà Nội.

- [6] Phạm Minh Mục và cộng sự, (2006), *Giáo dục trẻ khuyết tật Việt Nam - Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [7] Phạm Minh Mục và cộng sự, (2010), *Quản lý giáo dục hòa nhập*, NXB Phụ nữ.
- [8] Tổng cục Thống kê, (2019), *Việt Nam điều tra quốc gia người khuyết tật năm 2016*.
- [9] Diane Bricker, (2004), *An Activity-Based Approach to Early Intervention*, Third Edition, Redleaf Press.
- [10] Eva Lindskog and Nguyen Xuan Hai, *On The Road to Education for All*, Report On The Evaluation of The Inclusive Education Project in Vietnam, supported by Radda Barnen (Save the Children Sweden) during the years of 1991 - 2002.

MANAGING EARLY INTERVENTION AND EDUCATION FOR CHILDREN WITH DISABILITIES IN INCLUSIVE PRESCHOOLS

Tran Thi Hoang Yen*¹, Nguyen Thi Thu²

* Corresponding author

¹ Email: yen.gdth@gmail.com
Vinh University

182 Le Duan street, Vinh city,
Nghe An province, Vietnam

² Email: hoathucpntnn@gmail.com
Bien Duong centre for supporting
and developing inclusive education
74 Tran Quoc Toan street, Vinh city,
Nghe An province, Vietnam

ABSTRACT: *This article addresses general issues related to the management of early intervention and inclusive education for children with disabilities at the preschool level. The author proposes six measures to enhance the quality of early intervention and inclusive education for children with intellectual disabilities in preschools, including: 1) Raising awareness, 2) Establishing goals and making plans, 3) Organizing and directing implementation, 4) Renovating evaluation and assessment, 5) Training human resources, and 6) Developing an appropriate educational environment for children with intellectual disabilities.*

KEYWORDS: Management, early intervention, children with disabilities, preschool.